

SPF Baltzars historik åren 1982 – 2012

Sveriges Folkpensionärers Riksförbund, SFRF, bildades 1939. Namnet ändrades 1986 till Sveriges Pensionärsförbund, SPF. Den första föreningen i Östergötland, Glada 35:an i Norrköping bildades redan 1942. Det dröjde därefter ända till år 1976, alltså 34 år, innan nästa förening bildades, föreningen Filbyter i Linköping.

1982 - 1987

Sex år senare hade intresset vaknat i Motala. Distriktsstyrelsen hade då uppvaktats i frågan, om det inte skulle kunna bildas en förening i Motala. Detta resulterade i att ett 20-tal intresserade mötte upp i Vuxenskolans lokaler den 17 november 1982 under mötesledning av dåvarande distriktsordföranden Harry Tholf. Under mötet bildades det en interimstyrelse bestående av 5 personer.

Första gången vi möter föreningen i ett protokoll är från föreningsmötet den 17 januari 1983. Vid detta möte bestämdes att det kommande årsmötet skulle förläggas till Eksalen och att årsavgiften skulle vara 30 kr.

Den 21 februari hölls så föreningens första årsmöte med ett 30-tal deltagare. Vid detta tillfälle valdes den första styrelsen som kom att bestå av 5 personer med Marianne Franzon som ordförande. Därefter konstituerade sig styrelsen enligt följande: vice ordförande Karl-Axel Karlsson, sekreterare Herbert Sävenmyr, kassör Weine Samuelsson och ledamot Gösta Bromé. Redan hösten detta år var det dags att byta ordförande och kassör, då dessa på grund av avflyttning från orten frånsade sig sina uppdrag. Till ny ordförande valdes Karl-Axel Karlsson och till kassör Holger Svensson. Vid årets slut hade föreningen vuxit till 52 medlemmar.

Vid följande årsmöte valdes det första värdparet, det blev Vesta och Sune Andersson som kvarstod på dessa krävande poster ända fram till år 1992, alltså 9 år. Vid detta tillfälle valdes även en pressreferent, för att föreningen skulle synas mera i lokalpressen. Det första namnet på den posten blev Alvar Lidbom.

Vid årsmötet 1985 var det åter dags att byta ordförande, vald blev Bertil Lundström, som kom att sitta på posten i 5 år fram till år 1989. Föreningen hade nu ett 100-tal medlemmar, så Eksalen hade blivit för liten. Därför flyttade man detta år månadssammankomsterna till IOGT-lokalen på Poppelgatan.

Följande år, 1986, anordnades de första långpromenaderna i föreningens regi. Denna aktivitet bedrivs ju fortfarande med stort deltagande varje gång. Medlemsantalet hade nu stigit till 146.

På socialnämndens förslag startade föreningen en kioskvagnsverksamhet på

Strömsborg år 1987, en verksamhet som pågick med frivilliga insatser ända fram till år 2000. 1987 firade föreningen sitt 5-årsjubileum på Stadshotellet med ett 90-tal deltagare.

1988 – 1992

I början av år 1988 beslutades att bilda en samarbetskommitté mellan föreningarna Boren, Tylöskog och Baltzar under namnet SPF Motalakretsen. Föreningen hade åter vuxit ur sin sammanträdeslokal och därför beslöt man att till hösten flytta verksamheten till Församlingshemmet, Sjögatan 9. På vårmiddagen detta år hade den då nybildade Baltzarkören sin premiär under ledning av Sune Hallqvist.

Från år 1989 kan nämnas att medlemsantalet nu stigit till 239 samt att årsavgiften detta år var 60 kr.

På årsmötet 1990 valdes Arne Dammer till ny ordförande, en post han kom att beträda fram till sin hastiga bortgång den 1 februari 1994. Mötet detta år hölls på Stadshotellet, då det tidigare under året beslutats att föreningssammanträdena i fortsättningen skulle förläggas dit. I juni detta år arrangerade kretsen distriktets sommarting. Vid detta tillfälle hälsade kommunalfullmäktiges ordförande Per Ström gästerna välkomna till Motala. Huvudtalare var vår dåvarande förbundsordförande Nils Carlshamre. 195 deltagare hade hörsammat kallelsen.

Till årsmötet 1991 visade det sig att det åter var dags att byta sammanträdeslokal på grund av att många hade problem med hotellets långa trappor. Med anledning av detta beslöts att till hösten flytta till Folkets Hus.

1992 hade medlemsantalet stigit till över 300 och årsavgiften under de gångna tio åren stigit från 30 kr till 80 kr. I oktober månad firade föreningen sitt 10-årsjubileum i Folkets Park med 160 deltagare. Bland gästerna märktes SPF:s vice ordförande Gunnel Jonäng, distriktsordförande Sune Bolin, Gotland samt Östgötadistriktets ordförande Walter Andersson. Från kommunen deltog Jangunnar Hjalmarsson. För underhållningen stod Baltzarkören och Anders Nilssons kvartett.

1993 - 1997

Från år 1993 kan nämnas att medlemsantalet steg med inte mindre än 45 till 383 stycken.

Årsmötet 1994 inleddes i förstämningens tecken. Som tidigare nämnts gick föreningens ordförande Arne Dammer bort den 1 februari. Som ny ordförande valdes med acklamation Stig Karlsson. Under året hölls distriktets årsstämma i Motala med ett 100-tal ombud. Talare var förbundets andre vice ordförande Folke Haldén. För underhållningen stod Baltzarkören och Motala Musiksällskap.

Vi är nu framme vid år 1995. Antalet medlemmar var nu uppe i 423. Under hösten ordnades en kampanjdag i Linköping under mottot ”Fram i ljuset pensionär”. Bland talarna märktes landstingsrådet Paul Håkansson Linköping och överläkare Rolf Carlsson från Motala.

Bland verksamheterna 1996 kan nämnas att föreningen deltog i en manifestation i Stockholm under mottot ”Vi finns – Vi vill – Vi kan”, denna ägde rum framför Riksdagshuset. Detta år kan även framhållas att 8 studiecirkelar i vitt skilda ämnen med sammanlagt 134 deltagare varit i gång, samt att ett 60-tal medlemmar deltagit i olika former av kortspel.

Under år 1997 hände mycket i föreningen. Medlemsantalet hade då stigit till 428. Ett flertal medlemmar från föreningen deltog i SPF:s 22:a kongress i Linköping. Baltzarkören var inbjuden att sjunga i Domkyrkan, något som kören ansåg vara mycket hedrande. I november månad firade föreningen sitt 15-årsjubileum i Folkets Park med 220 deltagare. Bland gästerna märktes distriktsordförande Walter Andersson samt två av föreningens grundare Holger Svensson och Karl-Axel Karlsson. Underhöll gjorde violinisten Anna Ighe, krysandertolkaren Bengt Åkerfors, Ulla-Maj Strand och Lennart Eidersjö samt Motala musiksällskap och Baltzarkören.

1998 - 2002

Vid årsmötet 1999 valdes Arne Knutsson till ny ordförande efter Stig Karlsson som avböjt omval. Medlemsantalet var nu 408 och årsavgiften hade under åren stigit till 130 kr. Verksamheten var under året som vanligt livlig med ett antal välbesökta promenader och d:o resor. Det kan också nämnas att distriktet höll sitt årsmöte här detta år. Under året drevs 5 studiecirkelar i vitt skilda ämnen.

Det första året på det nya millenniet präglades av fortsatt livlig verksamhet i föreningen. Här har ju tidigare inte nämnts något om alla trevliga programinslag vi haft på våra månadsmöten så det kan kanske vara på tiden nu. Tack vare nära relationer gästades vi av operasångerskan Britt-Marie Aruhn, som fängslade åhörarna med skönsång och intressanta episoder ur sitt artistliv. Så här i efterhand kan konstateras att året gick i musikens tecken. Utöver Britt-Maries framträdande hade vi möjlighet att lyssna till vadstenatrubadurerna Kenneth Edlund och Jan Wahlström med ett Taube-program vid sommarträffen i Marocko samt att övervara Lill Lindfors julkonsert i Örebro.

Under 2001 stod föreningen för värdskapet vid distriktets sommaring. Då anslutningen till detta blev nästan dubbelt så stor som planerat, kunde tyvärr inte de egna medlemmarna beredas plats. SPF-medlemmarnas intresse för sommaringen har annars under en period varit ganska svalt. För övrigt flöt verksamheten på med månadsmöten, resor, promenader och studiecirkelar allt under god anslutning.

År 2002 firades föreningens 20-årsjubileum på Folkets Park. Medlemsantalet var då 496 och man hade hoppats att kunna dela ut blommor till den 500:e medlemmen vid

jubileumsfesten men dit nådde man inte. Året förgylldes av många trevliga föredragshållare av vilka kan nämnas Ruffa Alving. Föreningen stod också för kretsens sommarfest i Marocko där ”Visionärerna” framträdde.

2003 – 2007

Vid distriktets årsmöte i Åtvidaberg 2003 tilldelades föreningen Östgötafondens pris för 2002.

2004 var det dags att byta möteslokal igen, denna gång från Folkets Hus till Carlsund Utbildningscentrum. Glädjande nog påverkade inte flyttningen besöksfrekvensen på våra månadsmöten, den låg kvar på ca 100 deltagare per möte.

2006 valdes Jan Sandin till ny ordförande eftersom Arne Knutsson avböjt omval. En nyhet för året var att förbundet införde ett medlemskort till vilket kunde knytas diverse rabatter. Föreningen lyckades att få inte mindre än 14 lokala företag att lämna rabatter.

2007 firades 25-årsjubileum i Folkets Park med uppträdande av Cittronilerna och uppvaktning från distriktet samt grannföreningar. Följande medlemmar harangerades: Maj Käverö, Barbro Millberg, Gunnel Andersson, Nils Grändås och Stig Levin. I slutet av detta år var vi 600 medlemmar.

2008- 2012

2008 väljs Ann-Cathrine Sundqvist och Inga Maj Carlsson till promenadansvariga. Föreningen får en ny hemsida med Robert Ekinge som ansvarig. Föreningen deltar i ”Äldrevårdsdagen” anordnad av kommunen i Folkets Hus.

2009 arrangerade föreningen SPF-DM i boule i samarbete med Boule von Platen. Detta år ordnades för första gången en funktionärsträff efter årsmötet med ett 40-tal deltagare.

2010 blev Christina Meijer föreningens nya ordförande. Medlemsavgiften höjdes från 150 kr till 170 kr. Föreningen deltog i Äldremässan i Motala med rubriken "Livskvalitet - är det att få välja själv?" Många medlemmar deltog i förbundets friskvårdssatsning "SPF på gång" som ordnades för första gången. Månadsmötena, tredje måndagen i månaden, utökas till nio stycken september till maj. Två pubaftnar och en vinprovning ordnas.

2011 hålls distriktsstämman i Motala Folkets Hus och SPF Baltzar arrangerar även riksmästerskapet i boule med 492 deltagare i Råssnäs. Under hösten införs regelbundna träffar på ett café, ”spontankaffe”. Östergötland vann distriktstävlingen i ”SPF på gång” och det vinnande laget som kom från SPF Baltzar uppvaktades av distriktet.

2012 ökar boulespelarantalet markant, det är första året som mer än 50 medlemmar kommer till onsdagsspel. SPF Baltzar belägger de fyra första platserna i SPF-DM i boule. 33 spelare från föreningen deltar i boule-RM i Falun och ett av våra

lag kniper silvermedalj i mixed. Föreningen ordnar SPF-DM i Bridge i Motala. Regelbundna stadspromenader som avslutas med en fikastund på något café provas. Föreningen firar

30 år i matsalen på Carlsund Utbildningscentrum med underhållning av Taubetolkarna, besök av Motala Lucia, julbord och dans. Distriktet uppvaktar genom Lindy Yngvesson. SPF Boren, SPF Tylöskog och SPF Birger Jarl gratulerar också. Följande medlemmar honoreras: Jan Sandin, Margareta Alexanderson, Iréne Carlsson, Baltzar Hägglund, Per-Olov Rörby, Lars Odin och Inger Strand. I slutet av året har föreningen 667 medlemmar.

SPF Baltzar tar ansvar

KPR

1985 hade föreningen blivit så stor att vi var berättigade till en representant i kommunens pensionärsråd. I protokollet från den 8 okt. 1985 står det att man skulle försöka ”övertala någon kvinnlig ledamot...”. Den som lät sig övertalas var Inga Bergman som alltså blev vår första representant i KPR.

Under 1986 diskuterades inom Baltzars styrelse möjligheten till samarbete med andra pensionärsföreningar, bl.a. för en rättvisare anslagsfördelning mellan pensionärsföreningarna och bättre tillgång till handikappvänliga lokaler. Vår representant i pensionärsrådet tog upp frågan, vilket ledde till att en arbetsgrupp tillsattes för att finna en rättvisare fördelning av kommunens anslag till pensionärsföreningarna utifrån bl.a. aktivitet och medlemsantal. Arbetsgruppen lämnade sitt förslag i augusti 1988.

Hösten 1991, i samband med att Ädelreformen skulle börja gälla 1992, kom förslaget om att KPR skulle läggas ner. Tillsammans med de övriga pensionärsföreningarna protesterade Baltzar kraftigt mot detta, bl.a. i en skrivelse till kommunstyrelsens ordförande. Man påpekade att Ädelreformen medförde ett större kommunalt ansvar för sjukvård och äldreomsorg och fann det anmärkningsvärt att kommunen i den situationen avsåg att slopa ett samarbetsorgan. I stället borde man vidareutveckla KPR och stärka pensionärernas medinflytande. Detta hjälpte dock inte, KPR lades ner.

För att få något gemensamt forum bildades i stället Pensionärsföreningarnas samrådsgrupp, PSG, i januari 1993, dock utan kommunal medverkan. I september 1996 genomförde PSG kampanjen ”Lyssnar våra politiker på oss?” med bl.a. ett stormöte på Folkets Hus. PSG fortsatte sin verksamhet till och med 1998.

I början av 1997 meddelade kommunen att KPR skulle återuppstå och Baltzar har nu en ordinarie representant samt en ersättare. Margareta Alexanderson har där under 2000-talet gjort ett utmärkt arbete.

Äldresäkerhetsrådet startade sin verksamhet 1990. Representanter för pensionärsföreningarna, Korpen och kommunen sammanträdde ett par gånger per termin för gemensamma insatser för de äldres säkerhet.

Från 2008 har SPF Baltzar ingen representant där.

Kioskverksamheten på Strömsborg

Efter beslut av socialnämnden och genom dåvarande pensionärsrådets insats startade SPF Baltzar hösten 1987 en kioskverksamhet på Strömsborg. Gästerna kunde köpa frukt, godis mm under 1 timme varje onsdag hela året utom under juli. 2 personer från föreningen hade ansvaret för försäljningen under en månad. En gång per år bjöd man också gäster och personal på ett kaffesamkväm. Genom åren blev verksamheten mycket uppskattad av gästerna, men det var inte alltid så lätt att få tillräckligt många frivilliga. Kioskverksamheten avvecklades våren 2000 då kundunderlaget sviktade.

Väntjänsten

1990 väcktes förslag om att starta en väntjänst i Motala. Med hjälp av frivilliga från pensionärsorganisationerna skulle man hjälpa till vid promenader, ärenden, läkarbesök, besök på biblioteket, teatern osv. 71:ans dagcentral blev navet i det hela. I november 1990 hade 2 personer från Baltzar erbjudit sig att hjälpa till, några månader senare var antalet villiga 5. I mars 1993 hade man problem med väntjänsten, det fanns för få frivilliga och verksamheten avvecklades så småningom.

Strokegruppen

1998 fick SPF ansvaret för januari månads sammankomster vid 71:ans verksamhet för strokepatienter. Vi har fortsatt med att ta hand om en månad per år.

SPF Baltzar lär sig

Redan under första verksamhetsåret 1983 startade föreningens kursverksamhet med en studiecirkel i trädbeskärning. Denna har följts av en lång rad med intressanta studiecirklar och kurser. Vi har lärt oss om växtfärgning, fågelskådning, träsnidning, snickeri, författare, data, matlagning, elsäkerhet, svamp, ”den nya vardagstekniken”, Qi Gong, trafik, squaredans. Från 2008 sker samarbetet med Studieförbundet och nya cirklar handlar om bildhantering med datorer, konsthistoria, teckning och mobiler.

SPF Baltzar reser och roar sig

SPF:are är ett resande folk. Första resan som anordnades skedde startåret 1983 och gick med buss till Tivedstorp. Sedan dess har det gjorts många resor, både längre och kortare. Till Skåne, Gästrikland, Värmland, Dalarna, Bohuslän, Småland, Hjälmarne runt, Sörmland, Vättern runt, Åland, Gotland...

SPF:are tycker om att roa sig också, ibland kombineras resandet och roandet. Det har gjorts resor till Mamma Mia, Lill Lindforskoncert, Singing in the rain, Sound of music, My fair lady, Sjöflöjteroperan, Göteborgsoperan...

Man roar sig också på hemmaplan, under många år åt man en gemensam vårmiddag som avslut på vårterminen. Tyvärr dog den ut 2003, det var för få deltagare. Samma öde rönt logdansen i Djurkälla och sommarträffen i Marocko, båda avvecklades under 2005 då det var alltför få deltagare. Men det årliga julbordet och Lucias besök vid decembers månadsmöte lever vidare och utvecklas.

SPF Baltzar friskvårdar

1986 ordnades de första långpromenaderna i föreningens regi, och de pågår fortfarande en gång i månaden under mars-maj och september-december. Stående inslag är ärtsoppevandringen i Fålehagen i november och skinkpromenaden i Varamon i december.

Det spelas boule och bowling. Boulespelarnas antal har under de senaste åren ökat kraftigt medan bowlingen har minskat. SPF-bridgen är livaktig, tidigare också canasta. Den årliga stegräkningstävlingen som startade 2010 och anordnas av förbundet har lockat ett 20-tal medlemmar varje år.

Medlemmar har framgångsrikt deltagit i både riksmästerskap och distriktsmästerskap i orientering, golf och boule, såväl som i bridge.

Baltzarkören

Baltzarkören förtjänar ett eget kapitel. Den bildades 1988 och leddes från början av Sune Hallqvist och hade sin premiär vid vårmiddagen samma år. Sedan dess har kören glatt oss med sin sång vid många tillfällen. Och inte bara oss, kören har framträtt ofta, bl.a. flera gånger i Motala kyrka och andra kyrkor i närheten, i Medevi, på lasarettet och kommunens äldreboenden. 1992 reste man till Finland och besökte Esbo och Helsingfors, 1995 gjorde man en 5-dagars resa till Berlin och 1997 deltog man vid invigningen av SPF:s kongress i Linköpings domkyrka. Då hade kören 33 sångare men sedan började man bli färre. 2002 efterlyste man fler medlemmar, då lämnade också dirigenten Sune Hallqvist över till Bengt Holmertz. 2005 var kören värd för en sångarträff i Medevi. Det har visat sig vara svårt med rekryteringen, 2006 var antalet sångare 18. Hösten 2010 fick kören en ny dirigent i Per-Ove Birgersson.

Slutord

Så har då 30 år gått i SPF Baltzars historia – den här historiken baserar sig till största delen på Ola Käverös 20-årsberättelse och Margareta Alexandersons 25-årsberättelse. Endast material från de fem sista åren är författade av undertecknade.

Motala 2013-01-09

Astrid och Robert Ekinge

Här fortsätter historieskrivningen för åren 2013-2022.

Stadspromenader upphörde 2013 och samlade aldrig några större skaror.

Kören som startades 1988 lade ned verksamheten 2017. Kören var aktiv in i det sista och har förgyllt avslutningar och ordnat musikfrågesporter så sent som 2016.

”Hjärnkoll” – en frågesport i tremannalag som initierats från förbundet med strikta regler och ett väl beskrivet innehåll startades 2014. Astrid Ekinge och Christina Meijer kom att leda verksamheten i föreningen med en träff i månaden sex gånger om året. Föreningen hade lag med i Hjärnkolls-DM 2015-2019 samt 2021 och 2016 gick laget till finalspel i förbundsmästerskapet. Föreningen anordnade även distriktsmästerskapet i ”Hjärnkoll” 2019 och 2021.

Golfspelet i föreningens regi tog sig fastare former i slutet av 10-årsperioden tack vare Wolfgang Gosch.

Boulespelet fortsatte att vara en stor verksamhet i föreningen. Spelet har pågått under hela året, på somrarna i Råssnäs och på vintrarna i BvP:s boulehall med 30-50 deltagare på träningarna. Föreningen har ordnat 9 distriktsmästerskap åren 2009-2017 och förbundsmästerskap år 2015.

Boulegänget har i fyra år haft tävlingsutbyte med SPF Kontakt i Tranås.

Bridge har fortsatt varit en välbesökt aktivitet. Spel har erbjudits två gånger i veckan fram till Covid-pandemin och därefter endast måndagar. Det trogna paret Margareta Lind och Karin Knutsson har sista året ersatts av Yvonne Eldh. Deltagare från vår förening har alltid funnits vid distriktsmästerskapen i bridge. Föreningen har även ordnat ett distriktsmästerskap i bridge.

Bowling har föreningen spelat kontinuerligt under perioden tillsammans med SPF Boren.

Vandringar har ordnats en gång i månaden ungefär 8 gånger om året. Vanligtvis i nära anslutning till tätorten, men några gånger lite längre bort som Omberg och Skönnarboleden. Ann-Cathrine Sundqvist har lett verksamheten i över 10 år.

Gemensam lunch är ett relativt nytt inslag som möjliggör att man under gemytliga former kan träffas och äta lunch på olika matställen i Motala.

Resor har föreningen fortsatt att ordna, både till platser inom landet och ett antal mycket lyckade resor utomlands som till Azorerna och Kroatien.

Månadsmöten har ordnats regelbundet 9 gånger per år. Möteslokalen har varierat. Aulan på Carlsunds utbildningscentrum, Brödragården, Kulturakademiens lokal och senast Harrys restaurant. Programpunkternas karaktär har varierat från informativa föredrag till musikunderhållning.

Kretsföreningen som bestod av tre föreningar har under perioden reducerats till två då SPF Seniorena Tylöskog år 2019 avvecklade sin verksamhet. Deras medlemmar gick över till SPF Boren och i någon mån till SPF Baltzar.

Då har ytterligare 10 år gått och föreningen kan nu fira 40-årsjubileum. Denna decenniesammanfattning har gjorts av Robert Ekinge.